

Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright
MPP1, 2008-2009

PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH

Học kỳ Xuân

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

1

Bài giảng 1

**Giới thiệu tổng quát hoạt động doanh
nghiệp & các báo cáo tài chính**

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

2

Nội dung bài này:

- Mục tiêu và hoạt động doanh nghiệp
 - ✓ Mục tiêu và tổ chức doanh nghiệp
 - ✓ Các hoạt động doanh nghiệp:
 - Đầu tư
 - Tài chính (huy động vốn)
 - Kinh doanh
- Giới thiệu tổng quát các báo cáo tài chính
 - ✓ Bảng cân đối kế toán
 - ✓ Báo cáo thu nhập (lãi, lỗ)
 - ✓ Báo cáo dòng tiền (ngân lưu)
- Những hạn chế khi sử dụng trong phân tích
 - ✓ Giá trị sổ sách và giá thị trường
 - ✓ Lợi nhuận chỉ là một khái niệm

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

3

I.

Mục tiêu và hoạt động doanh nghiệp

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

4

Tổng quát tổ chức doanh nghiệp

- p
 - nhân
 - p danh
 - Công ty
- t Nam

7

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

7

Tổng quát tổ chức doanh nghiệp

nhân

p danh

Công ty

- m n
- p

- m n
- c chia
- t Nam?

8

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

8

Tóm tắt các đặc điểm tổ chức

p	nhân	p danh	Công ty
p?		c bên	đồng
i nhau?	Không	Không	
?	n	n	n
nhân?	t	t	Riêng

9

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

9

Mục tiêu công ty

■

đồng

■

a

u

?

■

? Và vấn đề đạo đức?

10

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

10

HOẠT ĐỘNG DOANH NGHIỆP

Bất kể cơ chế kinh tế – chính trị, loại hình sở hữu, lĩnh vực kinh doanh và quy mô tổ chức lớn nhỏ ra sao, các doanh nghiệp đều có 03 hoạt động giống hệt nhau:

- (i) Hoạt động đầu tư
- (ii) Hoạt động tài chính (huy động vốn)
- (iii) Hoạt động kinh doanh

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

11

HOẠT ĐỘNG DOANH NGHIỆP

Liên hệ 03 câu hỏi khởi nghiệp:

- (i) Đầu tư cái gì, ra sao?
- (ii) Lấy tiền ở đâu để đầu tư?
- (iii) Làm thế nào để “giàu có” hơn?

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

12

Hoạt động đầu tư

(i) Đầu tư tài sản dài hạn:

- Mua sắm tài sản cố định để sản xuất, kinh doanh
- Mua bán chứng khoán với mục đích đầu tư kiếm lãi
- Cho vay, hùn vốn, liên doanh và đầu tư tài chính dài hạn khác

(ii) Đầu tư tài sản ngắn hạn:

- Tồn quỹ tiền mặt (do dự trữ)
- Khoản phải thu (do bán chịu)
- Hàng tồn kho (do dự trữ)

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

13

Hoạt động tài chính (huy động vốn)

Bao gồm:

- Huy động **vốn chủ sở hữu** (tùy vào loại hình sở hữu doanh nghiệp)
 - Rút vốn, chi trả cổ tức
- Huy động **vốn đi vay**
 - Hoàn trả nợ vay
 - **Lãi vay thì sao?**

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

14

Hoạt động kinh doanh

Những hoạt động thường xuyên: sản xuất, kinh doanh, dịch vụ của doanh nghiệp nhằm tìm kiếm lợi nhuận, với mục tiêu “**giàu có hơn**” cho vốn chủ sở hữu (thể hiện ở *lợi nhuận giữ lại*):

- Hoạt động sản xuất, chế biến
- Hoạt động mua bán, trao đổi
- Hoạt động cung ứng dịch vụ, tư vấn

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

15

HAI CÂU HỎI

Bất kỳ đối tượng nào có liên quan đến doanh nghiệp thấy đều muốn biết hai thông tin cơ bản:

- (1). **Tình hình tài chính** hiện tại ra sao?
- (2). **Kết quả kinh doanh** thời gian qua như thế nào?

Thảo luận:

- Những ai liên quan đến doanh nghiệp?
- Muốn biết thông tin để làm gì?

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

16

VÀ CÂU TRẢ LỜI

KẾT QUẢ HOẠT ĐỘNG DOANH NGHIỆP THỂ HIỆN QUA CÁC BÁO CÁO TÀI CHÍNH

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

17

II.

Giới thiệu các báo cáo tài chính

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

18

Quan hệ giữa bảng cân đối kế toán và báo cáo thu nhập

Bảng cân đối kế toán (31/12/2007)

Bảng cân đối kế toán (31/12/2008)

Kết quả kinh doanh

Các lưu ý:

- Lợi nhuận từ các hoạt động trên **báo cáo thu nhập** sẽ làm tăng (nếu lãi) hoặc làm giảm (nếu lỗ) **lợi nhuận giữ lại** trên **bảng cân đối kế toán**.
- Vì lợi nhuận giữ lại (là vốn của chủ sở hữu) = Doanh thu – Chi phí

Nên có thể nói:

- ✓ **Doanh thu làm tăng vốn chủ sở hữu**
- ✓ **Chi phí làm giảm vốn chủ sở hữu**

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

21

Dòng tiền mặt thu vào, chi ra thể hiện kết quả trên Báo cáo ngân lưu

DÒNG THU VÀO
(cash in flows)

Hoạt động kinh doanh

Bán hàng hóa, dịch vụ

Hoạt động đầu tư

Bán thanh lý tài sản cố định

Hoạt động tài chính

Huy động vốn (cổ phiếu, trái phiếu)

DÒNG CHI RA
(cash out flows)

Mua hàng hóa, dịch vụ

Mua sắm tài sản cố định

Trả cổ tức, trả vốn, trả lãi

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

22

Khái quát bằng dạng **đẳng thức** các báo cáo tài chính

- Bảng cân đối kế toán:

$$\text{TÀI SẢN} = \text{NỢ PHẢI TRẢ} + \text{VỐN CHỦ SỞ HỮU}$$
 (thể hiện **tình hình tài chính** tại một **thời điểm** nhất định, ví dụ: ngày 31/12/2008)
- Báo cáo thu nhập:

$$\text{DOANH THU} - \text{CHI PHÍ} = \text{LỢI NHUẬN}$$
 (thể hiện **kết quả kinh doanh** của một **thời kỳ**, ví dụ: năm 2008)
- Báo cáo ngân lưu (dòng tiền):

$$\text{THU VÀO} - \text{CHI RA} = \text{DÒNG TIỀN RÒNG}$$
 (thể hiện dòng tiền mặt thu vào, chi ra của một **thời kỳ**, ví dụ: năm 2008)
- Còn báo cáo nào khác? (1..., 2..., 3..., 4...)

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

23

III.

Báo cáo tài chính dưới góc nhìn của nhà quản trị (hay là **các hạn chế** của chúng khi sử dụng trong phân tích)

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

24

Hạn chế của bảng cân đối kế toán

- Giá trị trên bảng cân đối kế toán là **giá trị sổ sách** (BV: book value)
- Bảng cân đối kế toán thể hiện **tình hình đã qua**, trong khi các nhà quản trị lại hướng đến tương lai.
- Giá trị trên bảng cân đối là tại **thời điểm** (không cho biết dòng chảy nguồn lực trong hoạt động **đầu tư**, hoạt động **huy động vốn** trong suốt một thời kỳ, cũng không cho biết tiền từ đâu đến và tiền đã đi về đâu [nguồn tạo ra tiền và cách sử dụng tiền])

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

25

Giá trị sổ sách

Giá trị sổ sách (book value) thường xa rời với:

- Giá trị **thanh lý** (liquidation value)
- Giá trị **thay thế** hiện tại (replacement value)
- Giá trị **đang hoạt động** (going - concern value)
- Giá trị **thị trường** (MV: market value)

Một vài thảo luận:

- ✓ Giá một chiếc laptop của Trường Fulbright
- ✓ Giá một vườn cây cao su Bình Phước
- ✓ Giá cây cầu Bình Triệu 2 (Cienco 5 chuyển cho Tp.HCM)
- ✓ Giá công ty bông Bạch Tuyết

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

26

Ví dụ: AGF

(Cty xuất khẩu thủy sản An Giang)

	Ngày 31/12/2006	Ngày 31/12/2007
VỐN CHỦ SỞ HỮU	298.959.746.271	620.611.674.951
<i>Trong đó:</i>		
1. Vốn chủ sở hữu:		
- Vốn (góp) của chủ sở hữu	78.875.780.000	128.592.880.000
- Thặng dư vốn do phát hành cổ phiếu	124.711.953.400	385.506.013.400
- Các quỹ	57.279.124.695	82.867.395.446
- Lợi nhuận giữ lại	36.584.160.625	22.136.658.554
- Nguồn vốn đầu tư - XDCB	1.508.727.551	1.508.727.551
2. Nguồn kinh phí và quỹ khác:	1.355.855.891	1.129.323.270
- Quỹ khen thưởng, phúc lợi	1.244.855.891	1.038.197.470
- Nguồn kinh phí	111.000.000	91.125.800

(Nguồn: www.hsx.vn)

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

27

AGF

Giá thị trường so với giá sổ sách của vốn chủ sở hữu

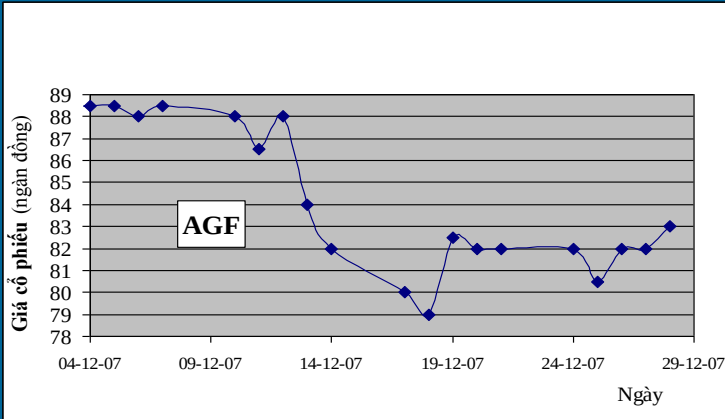
- Số lượng cổ phiếu: 12,86 triệu
- Giá cổ phiếu (28/12/2007): 83 ngàn đồng
- Giá thị trường (MV): **1045 tỉ đồng**
- Giá sổ sách (BV): **620,61 tỉ đồng**
- $MV/BV = 1,68$ lần

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

28

Diễn biến giá thị trường AGF (từ 04/12/2007 đến 28/12/2007)

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

29

Ví dụ: BBT (Cty bông Bạch Tuyết)

	Ngày 31/12/2007
VỐN CHỦ SỞ HỮU	59.493.012.462
<i>Trong đó:</i>	
1. Vốn chủ sở hữu:	60.532.916.658
- Vốn (góp) của chủ sở hữu	68.400.000.000
- Thặng dư vốn do phát hành cổ phiếu	0
- Quỹ đầu tư phát triển	8.047.692.644
- Quỹ dự phòng tài chính	1.766.849.998
- Lợi nhuận giữ lại	(17.681.625.984)
- Nguồn vốn đầu tư - XDCB	
2. Nguồn kinh phí và quỹ khác:	(1.039.904.195)
- Quỹ khen thưởng, phúc lợi	(1.039.904.195)

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

30

BBT

Giá thị trường so với giá sổ sách của vốn chủ sở hữu

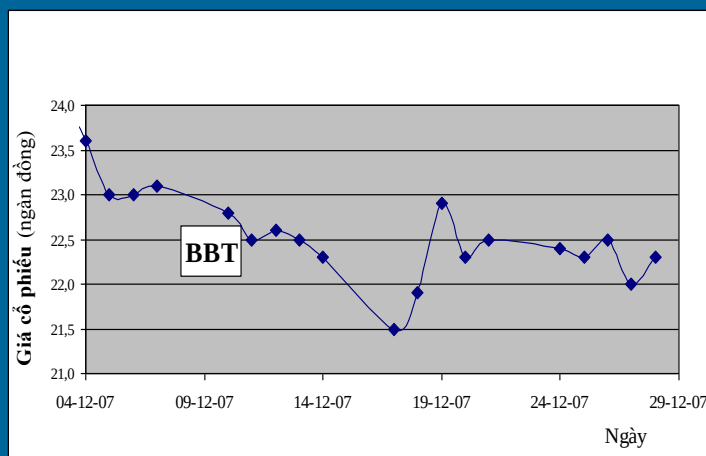
- Số lượng cổ phiếu: 6,84 triệu
- Giá cổ phiếu (28/12/2007): 22,3 ngàn đồng
- Giá thị trường (MV): **152,5 tỉ đồng**
- Giá sổ sách (BV): **59,5 tỉ đồng**
- $MV/BV = 2,56$ lần

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

31

Diễn biến giá thị trường **BBT** (từ 04/12/2007 đến 28/12/2007)

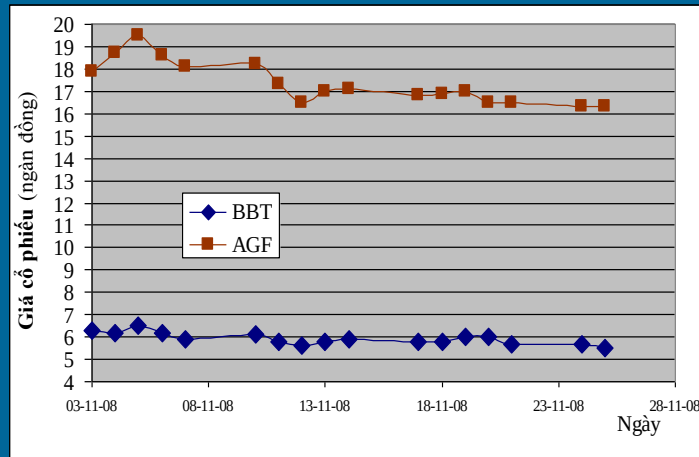

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

32

AGF & BBT ra sao bây giờ? (từ 03/11/08 đến 26/11/2008)

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

33

Hạn chế của báo cáo thu nhập

- ❑ Doanh thu và chi phí được ghi nhận theo nguyên tắc “kế toán **thực tế phát sinh**” (accrual) và nguyên tắc **phù hợp** (matching), do đó không cho biết dòng tiền thu vào, chi ra trong kỳ.
- ❑ Lợi nhuận báo cáo có thể bị bóp méo (thổi phồng hoặc che giấu) bởi các **nguyên tắc** và **quan điểm** của kế toán.
- ❑ Thảo luận tại lớp về:
 - ✓ Phương pháp kế toán hàng tồn kho, khấu hao, phân bổ chi phí
 - ✓ Hiểu cho đúng **vai trò của chi phí khấu hao**
 - ✓ Những thảo luận này sẽ còn trở lại trong các bài giảng sau

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

34

Hạn chế của báo cáo thu nhập (tiếp)

- Doanh nghiệp **có lãi** nhưng **không có tiền**, và ngược lại
- Doanh nghiệp có lãi nhưng **không có gì đảm bảo** rằng nó không bị phá sản nếu không đủ tiền để trả lương, trả nợ khi đáo hạn hoặc để tái sản xuất
- Vấn đề “**lãi giả, lỗ thật**” và ngược lại
- Một số trường hợp điển hình:
 - ✓ Enron
 - ✓ Bạch Tuyết

1/5/2009

Nguyễn Tấn Bình

35